

توضیح یک پژوهشگر توسعه از دلایل فقر و عقب‌افتادگی ایران گرفتار دام کوتوله‌پروری هستیم



صنعت پتروشیمی؛

نماد کوتوله‌پروری در کشور

این پژوهشگر با بیان اینکه با کاهش قیمت خوراک پتروشیمی، فقط منافع بخش خصوصی و خصوصی‌ها فعال در امر خام‌فروشی تأمین می‌شود، گفت: دولت و مجلس، گواشی برای شنیدن واقعیت‌ها ندارند! چند سال پیش شاخص‌های اقتصادی بعضی از شرکت‌های پتروشیمی مدعی تولید در ایران را با شرکت «GS Caltex» در کره جنوبی، مقایسه کردم. وقتی شاخص‌های اقتصادی این شرکت که باید همه موادش را از خارج با قیمت رقابتی بین‌المللی خریداری کند، نگاه کردم و آن را با شاخص‌ها در ایران مقایسه کردم، عرق شرم بر چهره من نشست. ما کوتوله‌های زیادی در همه زمینه‌ها ایجاد کردیم و با این کوتوله‌ها می‌خواهیم در سطح بین‌المللی رقابت کنیم.

بحرینیان ادامه داد: به کوتوله‌پروری که در همه زمینه‌ها از جمله در پتروشیمی ایجاد کرده‌ایم، نگاه کنید! متانول سازان ما در چین با هم قیمت‌شکنی می‌کنند و به این ترتیب، ثروت‌های زیرزمینی که متعلق به محرومان و کپرنشینان کشور هم هست، در آنجا نابود می‌شود. در پایان سال ۱۳۹۹ تعداد مجتمع‌های فعال و در دست تولید متانول ۱۹ واحد بوده که بیش از ۱۱۲ لیسانس از شرکت‌های خارجی خریداری کرده‌اند و برخی مشابه و تکراری! آیا قوای مجریه و مقننه نباید بگویند با این تعداد چه گلی در جهان می‌خواهیم به سر اقتصاد این کشور بزنیم؟ آیا می‌توان در بازار بین‌المللی رقابت کرد یا در دام رقابت مغرب افتاده‌ایم! واقعاً وزاری که در دولت‌های مختلف مسئول هستند روی این گونه‌موارد فکر کرده‌اند؟ این وضعیت تأسفید در دیگر محصولات خام‌فروشی همچون اتیلن، آمونیاک، پروپیلن و... نیز قابل مشاهده است.

وی با انتقاد از حمایت‌هایی که با عنوان تولید از برخی خام‌فروشی‌ها می‌شود، ادامه داد: به یک‌باره سروصداها پیمان بلند می‌شود و دولت قیمت خوراک پتروشیمی‌ها را به این دلیل که می‌گویند آنها زبان می‌کنند، فرموله می‌کند. در اینجا پرسش من از رئیس‌جمهور این است که نمی‌خواهید مسئولان حقایق را برای جناب‌عالی باز

بر اساس گفته قائم‌مقام وزیر بهداشت و نایب رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، بخش قابل توجهی از این شرکت‌ها لیبیلینگ (برچسب‌زنی) و مونتاژ کار هستند. بر اساس همین آمارنامه، مشاهده می‌شود که چندین شرکت بیش از ۱۰۰ قلم‌داروی مختلف تحت‌واژه تولید در لیست خود دارند! آیا واقعاً می‌شود اسم آن را تولید گذاشت؟ افت خواهد کرد و از این منظر معتقدند که بنیه تولیدی ایران همچنان ضعیف است.

در همین زمینه «محمدبهر بنیان» فعال صنعتی و پژوهشگر توسعه، با بیان اینکه کلونی‌های شلخته در همه زمینه‌های تصمیم‌گیری از جمله در صنایع ایجاد، وضعیت مملکت را به چالش کشیده، گفت: در همه زمینه‌های تولید، کوتوله‌پروری کرده‌ایم و به این ترتیب، ثروت‌های زیرزمینی که متعلق به محرومان و کپرنشینان کشور هم هست، نابود می‌شوند!

بحرینیان در گفت‌وگو با جماران، با اشاره مورد به مورد صنایع ایران، معتقد است که به نام تولید، رانت در کشور توزیع می‌شود و با گسترش بی‌وقفه صنایع مونتاژی، ایرانیان به کارگر ارزان قیمت کشور‌های خارجی بدل شده‌اند.

نخبگان کشور باید در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اقتصادی وارد شوند. کشور ضربه را از آنجایی خورد که نخبگان واقعی، مستقل و بدون لکنت زبان از حضور در پست‌های تصمیم‌گیری یا مشورتی حذف شدند

برای داروهای ساده به سمت خارج دراز باشد.

وی با طرح پرسشی، ادامه داد: آیا با این تعداد تولیدکننده، قیمت داروهایم واقعاً از طریق رقابت کاهش می‌یابد؟ در پایان سال ۱۴۰۰ بیش از ۳۰۰ کارخانه تولید ششیر، دارای پروانه بهره‌برداری و بیش از ۱۶۷ مجوز در دست اجرای صادر شده هم داریم پس چرا قیمت لبنیات مرتباً بالا می‌رود؟ بیش از ۲۵ شرکت هواپیمایی داریم، چگونه است که نمی‌توان روی قیمت‌های آنها کنترلی داشت؟ همه‌هم هواپیماهای دست‌دوم وارد می‌کنند، در حالی‌که همه اینها از دولت‌ارز می‌گیرند!

در ادامه، وی گفت: ما در صنایع مختلف با مشکل مواجهیم. در صنایع مختلف به نام تولید، رانت در کشور توزیع می‌شود و با گسترش بی‌وقفه صنایع مونتاژی، ایرانیان به کارگر ارزان قیمت کشور‌های خارجی بدل شده‌اند.

وجود ۱۰۵۰ کارخانه فرش ماشینی وابسته به خارج

به گفته این فعال اقتصادی، بی‌برنامگی در زمینه اقتصاد و صنعت باعث اتلاف منابع عظیم کشور شده است. وی می‌گوید: ما در حالی بیش از ۱۰۵۰ کارخانه فرش ماشینی داریم پروانه بهره‌برداری داریم که ماشین، نخ، پیگمنت رنگ و الیافش از خارج از کشور وارد می‌شود و هنوز بعد از بیش از ۹۰ سال نتوانسته‌ایم این معضل را حل کنیم؟ این همه واحد مشابه را می‌خواهیم چه کنیم؟

داروسازی با صنعت بسته‌بندی و چسباندن لیبیل

بحرینیان با بیان اینکه از میان دهها مثال مشابه به چند مثال در زمینه‌های مختلف بسنده می‌کنم، خاطر نشان کرد: بر اساس آمارنامه وزارت بهداشت و درمان در سال ۱۴۰۰، بیش از ۱۴۰ شرکت به امر به‌اصطلاح تولید دارو با دارا بودن پروانه اشتغال دارند.

دور شدن دهک دهمی‌ها از مشاغل تخصصی و مدیریتی

داده‌های بودجه خانوار سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که در مناطق شهری و در سال گذشته، درصد خانوارهای دهک دهمی که سرپرست آنها شغل نداشته نسبت به سال ۹۶ کاهش یافته ولی همچنان از هر ۱۰۰ خانوار ساکن در دهک اول، ۳۳ خانوار دارای سرپرست غیر شاغل بوده‌اند. به گزارش اکوایران، دهک دهم دربرگیرنده ۱۰ درصد از جمعیت کشور است که بالاترین سطح درآمد دارند. داده‌های مرکز آمار از بودجه خانوار در مناطق شهری نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۹۶، درصد کمتری از خانوارهای دهک دهمی سرپرست غیر شاغل داشته‌اند. همچنین گروه شغلی «متخصصان علمی و فنی» پس از غیر شاغلان، بالاترین سهم را در سید شغلی این خانوارها دارد. سومین حوزه‌های هم که سرپرست خانوارهای ثروتمند در آن مشغول به کار هستند، کارکنان خدماتی و فروشندگان است. نکته قابل توجه این است که در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۹۶، درصد بیشتری از خانوارهای دهک دهمی شغلی در زمینه «کارکنان ماهر کشاورزی» و «کارگران ساده»، را اختیار کرده‌اند.

درصد خانوارهای دهک دهم، در مناطق شهری بر اساس شغل سرپرست خانوار (درصد)



واریز وام ۳۰ میلیونی به حساب بازنشتگان کشوری

تا پایان یکشنبه شب، وام ۳۰ میلیون تومانی به حساب ۳۲ هزار بازنشسته کشوری واریز شده به گزارش روابط عمومی این صندوق، این پرداخت، نوبت چهارم پرداخت وام بازنشستگان کشوری است و برخی از این بازنشستگان حدود دو ماه پیش برای این وام ثبت‌نام کرده بودند.

یک فعال صنفی معلمان: مسئولان درباره حقوق فرهنگیان صادق باشند

«معلمان بهترین حقوق را در مقایسه با سایر کارمندان دریافت می‌کنند. یک فرماندار به من گفت که یک معلم دو برابر من حقوق می‌گیرد». این اظهارات «علیرضا منادی» رئیس کمیسیون آموزش مجلس و انکس‌های زیادی در پی داشت معلمان که عده‌ای می‌پندارند بعد از اجرای رتبه‌بندی، حقوق‌شان افزایش بیش از ۵۰ درصدی داشته، می‌گویند اجرای ناقص قانون رتبه‌بندی معلمان توانسته مشکلات معیشت آنها را حل کند و همچنان حقوقشان نسبت به سایر کارکنان پایین تر است. «هدی محمدیان» فعال صنفی معلمان به ایلمنا می‌گوید: تا قبل از اجرای رتبه‌بندی جامعه متوجه وضع بد در آمدی معلمان بود اما هیاهو و سرصدايي که با اجرای قانون رتبه‌بندی راه افتاد سبب شده همه فکر کنند حقوق معلمان افزایش قابل توجهی پیدا کرده است. قانونی که اجرا شد چیزی نبود که می‌خواستیم. درخواست ما تبصره ۳ ماده ۲۹ برنامه ششم بود که اگر اجرائی شدا اختلاف حقوقی ما با سایر نهادها را به کمتر از ۲۰ درصد می‌رساند. دولت زیر بار این قانون نرفت و گفت نمی‌توانیم منابع مالی آن را فراهم کنیم. محمدیان افزود: بعد از تصویب قانون رتبه‌بندی، هر کسی از مجلس مصاحبه‌ای کردم می‌گفت رانت حقوق معلمان ۴۵ تا ۹۰ درصد افزایش یابد. نمایندگان مجلس البته نمی‌گفتند که این مقدار از افزایش حقوق قرار است روی چند درصد از حقوق اعمال شود. نکته این است که این ۴۵ درصد افزایش تنها روی سه یا چهار درصد حقوق یعنی روی حق شغل، حق شاغل و فوق‌العاده شغل معلمان پیاده شده است. این فعال صنفی معلمان می‌گوید تصور دیگر این بود که بیشتر معلمان رتبه‌بالا می‌گیرند و ۹۰ درصد افزایش حقوق برایشان اعمال می‌شود اما وقتی رتبه‌بندی به‌مرحله اجرا رسید که کمتر از ۵ درصد از معلمان رتبه‌بالا و کمتر از ۱۰ درصد رتبه ۴ سی‌دو و اکثراً رتبه ۳ به پایین گرفتند معلمان می‌گویند آقای منادی حتماً اطلاع دارند که این حرف‌صحت ندارد. اینک چرا چنین چیزی را روی آنتن مطرح می‌کنند جای تعجب دارد.

مدیرعامل تأمین اجتماعی: خدمات درمانی را به صورت تقریباً رایگان ارائه می‌دهیم

مدیرعامل تأمین اجتماعی با بیان اینکه سازمان در طرح داروهای پایه پای وزارت بهداشت و در کنار دولت به‌رغم برخی چالش‌ها در خدمت‌رسانی ارائه خدمت کرده می‌کند، گفت: بیش از ۴۰۰ قلم داروی جدید و پرهزینه برای بیماران در این دولت تحت پوشش بیمه‌های پایه قرار گرفت. اکنون خدمات تخصصی بسیاری که قبلاً به شکل تقریباً رایگان به بیمه‌شدگان ارائه می‌شود، به‌گزارش ایسنا، هاشم موسوی گفت: تأمین اجتماعی در حوزه مأموریت‌های خود از جمله در حوزه سلامت، پیشرو و جزو اولین‌هاست. وی در ارزیابی خدمات تأمین اجتماعی در حوزه درمان گفت: وزانه بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار خدمت سرپایی و حدود ۱۳ هزار خدمت بستری در بخش درمان سازمان ارائه می‌شود. مدیرعامل تأمین اجتماعی ادامه داد: تا قبل از این دولت، میزان پیشرفت طرح نسخه الکترونیک حدود ۴۰ تا ۳۰ درصد بود در حالی که اکنون بیشتر از ۹۹ درصد نسخه‌نویسی در کشور در قالب نسخه الکترونیک انجام می‌شود. همچنین در اجرای طرح صیانت مالی از بیمه‌شدگان در تأمین اجتماعی، بیش از ۴۰۰ قلم داروی جدید و پرهزینه برای بیماران در این دولت تحت پوشش بیمه‌های پایه قرار گرفت. اکنون خدمات تخصصی بسیاری که قبلاً به شکل تقریباً رایگان به بیمه‌شدگان ارائه می‌شود، تأمین اجتماعی در ارائه خدمت به مردم، همیشه در کنار وزارت بهداشت و درمان بوده است.

انتقاد کارگران راه‌آهن از بی‌اعتنایی به ایمنی شغلی آنها

یک کارگر راه‌آهن شمال غرب از بی‌توجهی پیمانکار به کیفیت دستکش کار ایمن به کارگران انتقاد کرد. این کارگر به ایلمنا گفت: شرکت پیمانکار در ارائه دستکش کار ایمن مناسب و با کیفیت به کارگران منطقه شمال غرب بی‌توجه است و این دستکش‌ها اغلب در موعد مقرر ارائه نمی‌شود یا اگر آرتی می‌شود، آفتدبی کیفیت است که شرایط ایمن برای دست‌کارگر فراهم نمی‌شود. او افزود: کارگران راه‌آهن شمال غرب همانند سایر کارگرانی که در مناطق دیگر خطوط ریلی مشغول کارند، ناچار هستند بداهن‌نشی شخصی دستکش ایمنی یا لباس کار مناسب تهیه کنند. شرکت پیمانکاری نیز بارها این مشکلات را از زبان کارگران شنیده اما جدی نمی‌گیرد و به بهانه‌های مختلف از دستکش‌های مناسب برای کارگران سرپایی‌زندی گفت: با توجه به اینکه این کارگران در خطوط ریلی مناطق سردسیر غرب کشور مشغول کارند و در این مناطق سرمازدن در سایر مناطق کشور فرامی‌رسد، از کارفرما درخواست داریم برای ملاباد گیرو لباس گرم مستثنای تهیه کنند.

تکرار می‌شود. بحرینیان تصریح کرد: مرتباً اعلام می‌کنند که ۵۸۰ هزار واحد صنعتی را با قطع برق مواجه نکرده‌اند! اگر این افراد در مباحثه با افراد خردمند و با دانش قرار بگیرند، مشخص می‌شود که این گفته‌ها، نه تنها مبهم‌گویی است و در جهت حمایت نیست، مرتباً به ضعف بیشتر اقتصاد تولیدی حتی فشل کشور می‌انجامد. در این میان، کشورهایی هم که تصور می‌کنیم از دوستان ما هستند از این فرصت هاسوا استفاده کرده‌ و از پشت به ما خنجر خواهند زد!

فقر دانش و اندیشه تصمیم‌گیران، همه منابع را هدر داد

این پژوهشگر توسعه گفت: اکنون از همه همسایگان مان ضعیف تر هستیم. سهم مادر تجارت جهانی در سال ۲۰۲۱، از ۲۵ درصد به صد کاهش پیدا کرده و در سال ۲۰۲۲ به ۲۳ درصد رسیده در حالی‌که در دوران جنگ، نزدیک به یک‌درصد در تجارت جهانی سهم داشتیم! اکنون چه اتفاقی افتاده که این همه کارخانه فشل ایجاد کرده‌ایم! این شرایط نگران‌کننده است. بر اساس گزارش ارزش‌سنجی که مؤسسه کار و تأمین اجتماعی با نام «علل موفقیت چین در ایجاد اشتغال با تأکید بر نگاه‌های شهر و روستا» در سال ۱۳۷۷ منتشر کرد، در برهه زمانی ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۶، چین در قالب استقرار، سرمایه‌گذاری و کمک‌های خارجی با ۳۱۰ میلیارد دلار منابع در اختیار توانست ۲۲۶ میلیون اشتغال جدید ایجاد کند ولی ما با این حجم عظیم منابع عاجز از ایجاد ۳۰ میلیون شغل هستیم یعنی چین توانست با کمتر از ۱۰ درصد منابع ما به این اشتغال ارزشمند دست یابد. باید گفت ما منابع کم‌نداشتیم بلکه با عدم اهلیت تصمیم‌گیران و عدم دانش کافی و اندیشه کاربردی، آنها را هدر داده‌ایم.

و قدرت فهم آن اندک است! نخبگان کشور باید در تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اقتصادی وارد شوند. کشور ضربه را از آنجایی خورد که نخبگان واقعی، مستقل و بدون لکنت زبان از حضور در پست‌های تصمیم‌گیری یا مشورتی حذف شدند!

با تولید صنعتی این کشور دشمنی می‌شود

بحرینیان با اشاره به عدم انتشار آمار تسهیلات کلان به دلیل روشن شدن ضعف‌ها و ناتوانی‌ها گفت: وفق مستندات رسمی که البته با تأخیر انتشار یافته که این هم در کشور مان به صورت درد مزمن در آمده، تسهیلات صنعت به ویژه در دوران تحریم، سال به سال کاهش یافته و هر سال سهم بخش‌های مولد کشاورزی و تولید کاهش داشته‌اند. وی اضافه کرد: اینها اضطراب‌انگیزی دارند. با تولید صنعتی این کشور دشمنی می‌شود. از دهه‌های گذشته فقط به یک مورد دیگر هم که برای همه آشکار است، بسنده می‌کنم و آن هم قطع برق صنایع در تابستان و قطع گاز آنها در زمستان است که این کار را برای خرید محبوبیت، بدون توجه به عواقب و اثرات بلندمدت این تصمیم‌ها انجام می‌دهند و کسی هم پاسخگو نیست و بر خلاف قوانین مصوب الزامی کشور هم این رویه

متوسط ارزش هر تن صادرات کالاها شیمیایی و پتروشیمی برابر با ۵۰۰ دلار است در حالی که ارزش هر تن واردات مشابه همین کالا بیش از ۳۰۰۰ دلار. ما کارگر ساده کشورهای دیگر شده‌ایم

کاهش اشتغال ثروتمندان در مشاغل تخصصی

بررسی داده‌های بودجه خانوار در مناطق شهری نشان می‌دهد که در سال ۹۶ حدود ۱۹ درصد از دهک دهمی‌ها سرپرستی شاغل در زمینه «متخصص علمی و فنی» داشته‌اند. این نسبت در سال گذشته کاهش یافته و به ۱۷٫۸۸ درصد رسیده است.

برای محاسبه این نسبت، تعداد خانوارهایی با سرپرست شاغل در تخصص‌های علمی و فنی را بر کل جمعیت دهک دهم تقسیم می‌کنند. با توجه به اینکه جمعیت دهک دهم از سال ۹۶ تا سال ۱۴۰۱ افزایش یافته، کاهش یافتن این نسبت می‌تواند یا نشانگر مهاجرت بیشتر این دسته باشد یا نشانگر این مسأله باشد که در سال گذشته سایر گروه‌های شغلی میزان سرپرست خانوارهای ثروتمند شده‌اند. این کاهش نسبت در گروه‌های دیگر هم مشاهده شده است. برای مثال، در سال گذشته تنها ۶ درصد از شهرنشینان ثروتمند در زمینه «قانون‌گذاری، مدیریت و مقامات عالی‌رتبه» مشغول به کار بوده‌اند. این در حالی است که این نسبت در سال ۹۶ برابر با ۹ درصد بوده است. در صد دهک دهمی‌های شاغل در حوزه «تکنسین و دستیاران» هم از ۶٫۸۸ درصد در سال ۹۶ به ۵٫۲۱ درصد در سال ۱۴۰۱ نزول کرده است.

افزایش سهم کارگران ساده در سید شغلی ثروتمندان

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سال ۹۶، تنها ۱٫۳ درصد از دهک دهمی‌ها در گروه کارگران ساده مشغول به کار بوده‌اند در حالی که این رقم در سال گذشته افزایش یافته و به ۲٫۳۵ درصد رسیده است. سهم «کارکنان حوزه کشاورزی» و «متصدیان و مونتاژکارها» نیز در سال گذشته نسبت به سال ۹۶ از سید شغلی ثروتمندان افزایش یافته است. برای مثال در سال ۹۶ حدود ۴ درصد از خانوارها شاغل در بخش مونتاژکاری و تصدی‌گری بوده‌اند اما این نسبت در سال گذشته به ۷ درصد افزایش یافته است. در صد خانوارهای شهری ثروتمند با سرپرست شاغل در بخش «کارمندان امور اداری و دفتری» نیز تقریباً دو برابر شده است. این نسبت از ۳ درصد در سال ۹۶ به ۶٫۳ درصد در سال گذشته صعود کرده است. بنابراین می‌توان گفت اگر چه دهک دهمی‌ها به نسبت سایر دهک‌های کشور از درآمد بالاتری برخوردارند اما به نظر می‌رسد طی سال‌های اخیر یک جابه‌جایی شغلی برای سرپرست این خانوارها طی سال‌های ۹۶ تا ۱۴۰۱ رخ داده است.

برای دهک دهمی‌ها، اگر این کار را در مناطق شهری انجام دهیم، دهک هز نه‌ای در مناطق شهری به دست می‌آید. بر این اساس، دهک اول فقیرترین و دهک دهم ثروتمندترین بخش‌های مناطق شهری را در بر گرفته‌اند. البته باید توجه داشت که دهک دهم تنها نشان‌دهنده ۱۰ درصد از جمعیت کشور است که بیشتر از سایرین هز نه می‌کنند و لزوماً به معنای ترتیب درآمدی نیست. از این رو می‌تواند در افراد این دسته نیز نابرابری درآمدی وجود داشته باشد.

سهم ۳۳ درصدی غیر شاغلان از بازار کار دهک دهمی‌ها

اگر کل خانوارهای کشور را بر اساس سطح هز نه‌ای که دارند از کم به زیاد مرتب کنیم و هر ۱۰ درصد را در یک گروه قرار دهیم، به دهک هز نه‌ای رسیده‌ایم. اگر این کار را در مناطق شهری انجام دهیم، دهک هز نه‌ای در مناطق شهری به دست می‌آید. بر این اساس، دهک اول فقیرترین و دهک دهم ثروتمندترین بخش‌های مناطق شهری را در بر گرفته‌اند. البته باید توجه داشت که دهک دهم تنها نشان‌دهنده ۱۰ درصد از جمعیت کشور است که بیشتر از سایرین هز نه می‌کنند و لزوماً به معنای ترتیب درآمدی نیست. از این رو می‌تواند در افراد این دسته نیز نابرابری درآمدی وجود داشته باشد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سال گذشته ۳۳٫۳ درصد از دهک دهمی‌ها سرپرست غیر شاغل داشته‌اند. به عبارت دیگر، از هر ۱۰۰ خانوار دهک دهمی، سرپرست ۳۳ خانوار شاغل نبوده است. این در حالی است که این رقم در سال ۹۶ برابر با ۳۶٫۷ درصد بوده است. بنابراین در صد خانوارهای ثروتمند با سرپرست غیر شاغل در مناطق شهری طی این سال‌ها کاهش یافته است.